

**Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Merkez Bankası**

Bülten

Aralık 1987

No. 2

ÖNSÖZ

K.K.T.C. Merkez Bankası Yasasının 45. maddesi altında çıkarılan bu bültenin temel amacı genelde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde Merkez Bankası ve bankacılık faaliyetleri, ülke ekonomisi, bankalara özgü yasal ve yönetsel hususlar ve benzeri konuların üçer aylık dönemler itibariyle ele alınarak ilgililere bilgi aktarılmasını sağlamaktadır.

Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanan yayını aşırı külfete katlanmadan ve gününde çıkarabilmek düşüncesiyle hacminde belirli bir sınırlama getirmek zarureti doğmaktadır.

Bu noktadan hareketle ve hem de yeterli yeni veri derlenememesi nedeniyle bu sayımızda Ekonomik Gelişmeler Bölümünden sarfı nazar olunarak konunun irdelenmesi müteakip sayımıza bırakılmıştır.

Bültenin içeriği ile ilgili önerilere daima açık olduğumuza işaret etmeyi görev biliriz.

İçindekiler

	Sayfa
I. Bölüm	
K.K.T.C.'de Merkez Bankası ve Bankacılık Faaliyetleri	3-22
II. Bölüm	
Merkez Bankasının dokuz aylık hesapları	24-28
Bilânço	24
Kâr ve Zarar Hesabı	25
Hesaplar Hakkında açıklamalar	26-28
III. Bölüm	
Bankacılık İstatistikleri	30-36
IV. Bölüm	
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti - Türkiye Cumhuriyeti arasında Ankara'da imzalanan Karma Ekonomik Komisyonu Dokuzuncu Dönem Protokolü	38-45
V. Bölüm	
Takas Odası Tüzüğü	47-49
VI. Bölüm	
Tabloların Listesi	51

I. Bölüm

K.K.T.C.'DE MERKEZ BANKASI VE BANKACILIK FAALİYETLERİ

22/1987 sayılı Para ve Kambiyo İşleri (Değişiklik) Yasası 30 Ekim 1987 tarih ve 113 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile 1 Kasım 1987 tarihinden itibaren yürürlüğe konmuştur.

22/1987 sayılı yasa ile değişik şekliyle 38/1982 sayılı Para ve Kambiyo İşleri Yasası altında verilen yetkilere dayanılarak Bakanlar kurulunca yapılan Para ve Kambiyo İşleri Tüzüğü de 2 Kasım 1987 tarih ve 116 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak aynı gün yürürlüğe girmiştir. Böylece para ve kambiyo konularında öngörülen yeni düzenlemeler için yasal zemin hazırlanmış bulunmaktadır.

Bu cümleden olmak üzere bankaların özel ve tüzel kişilere ait tüm döviz tevdiat ve mevduat hesapları için Bankamız nezdinde munzam karşılık tesis etmeleri hususu gündeme gelmiş ve bu konuda K.K.T.C. Merkez Bankası Yönetim Kurulunca 30.10.1987 tarih ve 122 sayılı karar alınmıştır. 2 Kasım 1987 tarihli Resmi Gazetede de yayımlanan ilgi kararın tam metni aşağıdadır:

K.K.T.C. MERKEZ BANKASI YÖNETİM KURULU KARARI

Karar Tarihi : 30.10.1987

Karar Sayısı : 122

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası Yönetim Kurulu 35/1987 sayılı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası Yasasının 24. maddesinin 2, 3, 4 ve 6. fıkraları uyarınca aşağıdaki kararı almıştır.

Bankalar nezdlerinde açılan özel ve tüzel kişilere ait tüm döviz tevdiat ve mevduat hesapları karşılığında K.K.T.C. Merkez Bankası nezdinde %20 oranında döviz hesapları munzam karşılığı tesis ederler. Bankalar arası döviz mevduat hesapları için munzam karşılık tesis etme zorunluğu yoktur.

Munzam karşılıklar ABD Doları, Batı Alman Markı ve İngiliz Sterlini üzerinden açılan döviz tevdiat ve mevduat hesapları için kendi döviz cinsleri üzerinden tesis edilir. Bu döviz cinsleri dışında kalan dövizler üzerinden açılan döviz tevdiat ve mevduat hesaplarına ait munzam karşılıklar ise ABD Doları üzerinden ve çapraz kur esasına göre hesaplanarak yatırılır.

Yatırılacak bu karşılıklar ilk defa, bankaların nezdlerindeki döviz tevdiat ve mevduat hesaplarının Ekim 1987 ayı sonundaki tutarının %20'sinin en geç Şubat 1988 tarihine kadar 4 eşit taksitte yatırılması suretiyle yerine getirilir. Bundan sonraki aylarda döviz tevdiat ve mevduat hesaplarındaki artışlara ait munzam karşılıklar için aylık döviz mevduat ve tevdiat munzam karşılık cetveleri üzerinden hesaplanarak en geç müteakip ayın 15'inci günü mesai bitimine kadar, K.K.T.C. Merkez Bankası nezdindeki özel hesaba yatırılır. Azalışlar aynı hesaptan talep üzerine bankalara iade edilir. Süresinde yatırmayan bankalardan bunlar, karşılıklara ödenen faiz oranına üç puan ilâve suretiyle cezai yıllık faizle alınır. Döviz tevdiat ve mevduat karşılıklarına K.K.T.C. Merkez Bankasıncı aşağıdaki yıllık faiz oranları uygulanır.

İngiliz Sterlini

%7

ABD Doları

%6

B. Alman Markı

%3

”

Para ve Kambiyo İşleri Tüzüğü'nün 57. maddesi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde geçerli pasaport hamili ve ülkede mukim şahısların, turistik, kültürel ve sıhhi sebeplerle dışarıya yapacakları seyahatlar için Bakanlar Kurulunca tesbit edilip Resmi Gazetede yayımlanacak şartlara bağlı olarak yetkili bankalarca döviz tahsisi yapılmasını öngörmektedir. Bu konuda saptanan koşullar 9 Kasım 1987 tarih ve 119 sayılı Resmi Gazetede 615 sayılı amme enstrumanı olarak yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararında detaylı olarak belirlenmiştir. Sözü edilen kararda, diğer şeyler yanında, turistik seyahatlar için takvim yılı itibariyle Devletin döviz pozisyonundan 1000 ABD doları veya muadili dövizin ilgililerin pasaportlarına kaydedilmek suretiyle yetkili bankalarca tahsis edilebileceğine işaret olunmuştur. Aynı Kararda 1987-1988 ders yılında yurt dışında öğrenim gören öğrencilerin ülkeler itibariyle öğrenci tahsis istihkakı şöyle gösterilmiştir:

Almanya	15000 DM.
Amerika	8000 ABD \$
Fransa	28000 FF.
İngiltere	4000 Sterlin
Diğer Ülkeler	6000 ABD \$

Para ve Kambiyo İşleri Tüzüğü'nün 7. maddesi Döviz Hesapları, 8. maddesi ise Döviz Kredileri ile ilgili hükümleri içermektedir. Döviz mevduat ve döviz kredilerine uygulanacak faizler hakkında 7 Kasım 1987 tarih ve 123 sayılı Yönetim Kurulu Kararı alınmıştır. 9 Kasım 1987 tarih ve 119 sayılı Resmi Gazetede 616 sayılı amme enstrumanı olarak yayımlanan bu kararın tam metni aşağıya çıkarılmıştır.

K.K.T.C. MERKEZ BANKASI
YÖNETİM KURULU KARARI

Karar Tarihi : 7 Kasım 1987

Karar No : 123

35/1987 sayılı K.K.T.C. Merkez Bankası Yasasının 25. maddesi, 38/1982 ve 22/1987 sayılı Para ve Kambiyo İşleri Tüzüğü'nün 7 (3) ve 8 (3) maddeleri uyarınca K.K.T.C. Merkez Bankası Yönetim Kurulu aşağıdaki kararı almıştır:

1. Bankalar arası dövizli mevduata uygulanacak faiz oranı serbesttir.
2. Bankalarca özel ve tüzel kişilerin döviz mevduat hesaplarına aşağıdaki azami faiz oranları uygulanır.

	<u>Sterlin</u>	<u>Amerikan Doları</u>	<u>Batı Alman Markı</u>	<u>Kıbrıs Lirası</u>
	Yıllık	Yıllık	Yıllık	Yıllık
Vadesiz	%6	%5	%2	%5
6 ay vadeli	%7	%6	%3	%6
1 yıl vadeli	%8.5	%8	%4	%7

3. Bankalarca özel ve tüzel kişilere verilecek döviz kredilerine uygulanacak azami yıllık faiz oranları aşağıdadır:

	<u>Sterlin</u>	<u>Amerikan Doları</u>	<u>Batı Alman Markı</u>	<u>Kıbrıs Lirası</u>
	Yıllık	Yıllık	Yıllık	Yıllık
	%12	%11	%7	%9

4. Bankaların Merkez Bankası nezdinde açacakları Döviz Mevduat Hesaplarına, özel ve tüzel kişilerin Döviz Mevduat Hesaplarına uygulanan azami faiz oranları artı 1/4 uygulanır.
5. Bankalar nezdlerinde açılan özel ve tüzel kişilere ait Kıbrıs Lirası mevduatı için K.K.T.C. Merkez Bankası nezdinde %20 oranında munzam karşılık tesis ederler. Bu karşılığa yılda %6 oranında faiz ödenir. Söz konusu munzam karşılığın 30.10.1987 tarih ve 122 sayılı K.K.T.C. Merkez Bankası Yönetim Kurulu Kararında belirtilen sürede yatırılması zorunludur. Süresinde yatırılmayan hallerde sözü edilen kararda belirtilen cezai faiz uygulanır."

Para ve Kambiyo İşleri Tüzüğü'nün 56. maddesine göre, yasal nafakalar ve benzerleri, emekli aylıkları, yabancı mamleketlerdeki özel mülklerin cari bakım ve tamir giderleri, küçük miktarlardaki meblâğların transferi, kitap, gazete, mecmua, plâk ve benzerlerinin abone ve satın alma bedelleri, mükâfatlar gibi şahsi karakterli gelir ve giderler için Bakanlar Kurulunca tesbit edilip, Resmi Gazetede yayımlanacak şartlara bağlı olarak yetkili bankalarca döviz tahsisi yapılır. Bu hususları düzenleyen Bakanlar Kurulu Kararı 625 sayılı amme enstrumanı olarak 123 sayı ve 13 Kasım 1987 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Para ve Kambiyo İşleri Yasasınının 18. maddesinin (1) ve (3). fıkraları altında alınacak "Beyanname-Taahhütname"ler ile 23. maddesi altında bankalarca düzenlenecek Devre Beyannameleri Bakanlıkça saptanmış ve 123 sayı ve 13 Kasım 1987 tarihli Resmi Gazetede 624 sayılı amme enstrumanı olarak yayımlanmıştır.

Para ve Kambiyo İşleri Tüzüğü'nün 8 (8) maddesi döviz kredilerinin türü, vadesi ve alım şartlarının Bakanlıkça çıkarılacak bir tebliğle düzenlenmesini öngörmektedir. Bu Tüzük henüz yayımlanmamıştır.

Para ve Kambiyo İşleri Tüzüğü'ndeki tanıma göre "Yetkili Bankalar" Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde faaliyette bulunan ve ithalât, ihracat işlemleri yapmaya, döviz almaya, döviz buldurmaya, döviz satmaya, döviz satışına mesnet teşkil eden turistlere mahsus döviz alım bordroları ve/veya makbuz tanzim etmeye Maliye İşleriyle görevli Bakanlıkça yetkili kılınan bankaları, "Yetkili Müesseseler" ise, Para ve Kambiyo Yasası kuralları uyarınca döviz alıp satmaya ve buldurmaya yetkili kılınan müesseseleri anlatır.

K.K.T.C. Merkez Bankası dışında yetkili bankalar şunlardır:

- T.C. Ziraat Bankası
- Türk Bankası Ltd.
- Türkiye İş Bankası A.Ş.
- K. Türk Kooperatif Merkez Bankası Ltd.
- K. Kredi Bankası Ltd.
- Türkiye Halk Bankası A.Ş.
- Kıbrıs Vakıflar Bankası Ltd.
- Limasol Türk Kooperatif Bankası Ltd.
- K. Ticaret Bankası Ltd.
- K. Endüstri Bankası Ltd.
- K. Faisal İslâm Bankası Ltd.
- Asbank Ltd.

Yetkili müessese kapsamında faaliyette bulunmak isteyenlerin 31 Aralık 1987 tarihine kadar Maliye ve Gümrükler Bakanlığına başvuruda bulunmaları istenmiştir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında imzalanan 5 Aralık 1986 tarihli Ekonomik İşbirliği Protokolünde benimsenen;

- (i) K.K.T.C.'de faizlerin T.C. paraleline getirilmesi,
- (ii) T.C. ile K.K.T.C. arasında döviz ve Türk Lirasının serbest giriş-çıkışının sağlanması, ve
- (iii) Türk Lirasının serbest kurdan değerlendirilmeye bırakılması,

prensipleri çerçevesinde 13 Şubat 1987 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren Bakanlar Kurulu Kararı ile, mevduat kabulünde ve her türlü kredi işlemlerinde uygulanmak üzere saptanan en yüksek faiz oranları halen yürürlüktedir. Bunlar doğrultusunda K.K.T.C. Merkez Bankasının reeskont ve avans işlemlerinde uygulanmak üzere saptanan faiz oranlarında da herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Böylece kontrollü krediler dışında genel kredilere uygulanacak en yüksek faiz (Faiz Farkı Fonuna alınacak 2 puan faiz farkı dahil) %48, bir yıl vadeli mevduata uygulanacak en yüksek faiz %40 ve K.K.T.C. Merkez Bankasının reeskont ve avans işlemlerinde kontrollü krediler dışında genel kredilere, uygulanacak en yüksek faiz ise %42'dir.

Faizler hakkında detaylı bilgi Mart 1987'de yayımlanan 1986 Yıllık Raporumuzda belirtilmiştir. Mevcut durum Türk Lirası mevduatını olumsuz yönde etkilemiştir.

K.K.T.C. Merkez Bankasının reeskont ve avans işlemleri Tablo 1 ve Tablo 2'de açıklanmıştır. Bankalarca ibraz edilen Küçük Esnaf ve Sanatkâr, Sanayi, İhracat, Ticaret ve Tarım senetleri reeskonta kabul edilmiş ve Kamu Kuruluşlarına Yasada öngörülen çerçevede avanslar verilmiştir. K.K.T.C. Merkez Bankası Yasasının 36. maddesi uyarınca Banka, miktarı cari yıl bütçe ödenekleri toplamının %5'ini geçmemek üzere Hazineye kısa vadeli avans hesabı açabilir. Bu madde altında Hazineye verilen avans miktarı 30 Eylül 1987 itibariyle 3,500.0 milyon ₺ tutarındadır. 30 Eylül 1987 itibariyle avans ve reeskont işlemleri Tablo 1'de, avans ve reeskont işlemlerinden doğan borç bakiyelerinin 30 Haziran 1987, 30 Eylül 1987 ve 31 Ekim 1987 tarihlerine göre karşılaştırılması ise Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 1

30 Eylül 1987 İtibariyle Avans
ve Reeskont İşlemleri

Milyon TL

Kredi Türü	Borçlu	Borç Bakiyesi	Senet Adedi	Senet Tutarı
Hazine kefaletini haiz avans	K.T.Sanayi İşletmeleri Holding Ltd.	668.8	2	650.0
" "	Tarımsal Donatım Servisi	79.0	2	170.0
" "	Toprak Ürünleri Kurumu	4610.0	3	5000.0
" "	Devlet Üretme Çiftlikleri	127.1	4	166.0
" "	T.C.M. Konsolide Fonu İnkişaf Sandığı	575.4	1	400.0
		<u>6060.3</u>	<u>12</u>	<u>6386.0</u>
Hazineye Kısa Vadeli Avans	Hazine Cari Hesabı	<u>3500.0</u>		<u>3500.0</u>
K. Esnaf ve Sanatkâr	K.Vakıflar Bankası Ltd.	<u>455.1</u>	<u>605</u>	<u>455.3</u>
Sanayi Senetleri	K.Vakıflar Bankası Ltd.	26.0	3	26.0
" "	K.Ticaret Bankası Ltd.	76.0	8	76.0
" "	Türk Bankası Ltd.	56.7	6	56.7
" "	K. Kredi Bankası Ltd.	80.0	5	80.0
" "	T.C. Ziraat Bankası	-	3	50.0
" "	Asbank Ltd.	8.0	1	8.0
		<u>246.7</u>	<u>26</u>	<u>296.7</u>
İhracat Senetleri	K.Vakıflar Bankası Ltd.	15.5	3	15.5
" "	K.Ticaret Bankası Ltd.	5.4	1	5.4
" "	Türk Bankası Ltd.	47.0	9	47.0
" "	K.Kredi Bankası Ltd.	25.0	4	25.0
		<u>92.9</u>	<u>17</u>	<u>92.9</u>
Ticaret Senetleri	K.Ticaret Bankası Ltd.	75.0	7	75.0
" "	Türk Bankası Ltd.	30.0	2	30.0
" "	K. Kredi Bankası Ltd.	23.0	2	23.0
" "	Asbank Ltd.	10.0	1	10.0
		<u>138.0</u>	<u>12</u>	<u>138.0</u>
Tarım Senetleri	T.C. Ziraat Bankası	-	52	95.9
" "	K.Türk Koop. Merkez Bankası Ltd.	101.7	52	101.7
		<u>101.7</u>	<u>104</u>	<u>197.6</u>
Özel Avanslar	K.S.M. Cypfruvex İşl. Ltd.	14.5		43.5
	Genel Toplam	<u>10609.2</u>		

Tablo 2

Milyon İL

Avans ve Reeskont Borç Bakiyelerinin
30 Haziran 1987, 30 Eylül 1987 ve
31 Ekim 1987 İtibariyle Karşılaştırması

Kredi Türü	Borçlu	Borç Bakiyesi		
		30 Haziran 1987	30 Eylül 1987	31 Ekim 1987
Hazine Kefaletini Haiz Avans	K.T.Sanayi İşletmeleri Holding Ltd.	668.8	668.8	668.8
" "	K.Meyve Sebze Cypfruvex İşl. Ltd.	1245.9	-	80.0
" "	Tarımsal Donatım Kurumu	79.0	79.0	79.0
" "	Devlet Üretme Çiftlikleri	121.7	127.1	110.1
" "	Toprak Ürünleri Kurumu	2010.0	4610.0	4610.0
" "	T.C.M. Konsolide Fonu	575.4	575.4	575.4
		<u>4700.8</u>	<u>6060.3</u>	<u>6123.3</u>
Hazineye Kısa Vadeli Avans	Hazine Cari Hesabı	<u>3500.0</u>	<u>3500.0</u>	<u>3500.0</u>
K. Esnaf ve Sanatkâr	K. Vakıflar Bankası Ltd.	<u>389.0</u>	<u>455.1</u>	<u>490.2</u>
Sanayi Senetleri	K. Vakıflar Bankası Ltd.	28.0	26.0	26.0
" "	K. Ticaret Bankası Ltd.	114.0	76.0	83.0
" "	Türk Bankası	54.7	56.7	45.0
" "	K. Kredi Bankası Ltd.	115.0	80.0	90.0
" "	T.C. Ziraat Bankası	50.0	-	-
" "	K. Türk Koop. Merkez Bankası Ltd.	6.0	8.0	-
" "	Asbank Ltd.	-	-	-
		<u>367.7</u>	<u>246.7</u>	<u>244.0</u>
Ticari Senetler	K.Ticaret Bankası Ltd.	43.0	75.0	100.0
" "	Türk Bankası ltd.	15.0	30.0	30.0
" "	K. Kredi Bankası Ltd.	23.0	23.0	23.0
" "	Asbank Ltd.	-	10.0	10.0
		<u>81.0</u>	<u>138.0</u>	<u>163.0</u>
İhracat Senetleri	K. Vakıflar Bankası Ltd.	15.5	15.5	51.7
" "	Ticaret Bankası Ltd.	-	5.4	5.4
" "	Türk Bankası Ltd.	92.4	47.0	50.7
" "	K. Kredi Bankası Ltd.	18.0	25.0	25.0
		<u>125.9</u>	<u>92.9</u>	<u>132.8</u>

Tarım Senetleri	T.C. Ziraat Bankası	8.0	-	57.4
" "	K.Türk Koop. Merkez Bankası Ltd.	91.1	101.7	100.1
		<u>99.1</u>	<u>101.7</u>	<u>157.5</u>
Koop. Senetleri	K.Türk Koop. Merkez Bankası Ltd.	400.0	-	-
Özel Avanslar	K. Meyve Sebze Cypfruvex İşl. Ltd.	14.5	14.5	14.5
	Genel Toplam	<u>9678.0</u>	<u>10609.2</u>	<u>10825.3</u>

30 Eylül 1987 tarihi itibariyle tüm bankaların resmi kurdan tuttıkları döviz miktarı 52858.8 bin ABD Doları değerinde olup bunun 11987.8 bin ABD doları taahhüttür. Aynı tarihte bankalar kurundan tutulan döviz miktarı ise 57586.6 bin ABD doları değerindedir. Resmi kur ve bankalar kurundan tutulan dövizlerin 30 Haziran 1987, 30 Eylül 1987 ve 31 Ekim 1987 tarihleri itibariyle karşılaştırmalı durumu sıra ile Tablo 3 ve Tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 3

K.K.T.C. Merkez Bankası ve Diğer Bankalar Tasnifine Göre
Haziran, Eylül ve Ekim ayları itibarıyla Devletin Kur Hesabında
Tutulan Dövizin ABD Doları Karşılığı ve Mevcut Taahhütler

Bin ABD \$

Tarih	Bankalar	Toplam Döviz \$	Toplam Taahhüt \$	Serbest \$
30 Haziran 1987	K.K.T.C. Merkez Bankası	35683.4	-	35683.4
	Diğer Bankalar	27677.5	14436.2	13231.3
	Toplam	63350.9	14436.2	48914.7
26 Eylül 1987	K.K.T.C. Merkez Bankası	35506.1	-	33506.1
	Diğer Bankalar	19352.7	11987.8	7364.9
	Toplam	52858.8	11987.8	40871.0
31 Ekim 1987	K.K.T.C. Merkez Bankası	35117.7	-	35117.7
	Diğer Bankalar	17232.9	13820.6	3412.3
	Toplam	52350.6	13820.6	38530.0

Tablo 4

K.K.T.C. Merkez Bankası ve Diğer Bankalar Tasnifine Göre
Haziran, Eylül ve Ekim ayları itibariyle Bankalar Kurundan
Tutulan Dövizin ABD Doları Karşılığı ve Hesap Türüne
Göre Dökümü

Bin ABD \$

Tarih	Bankalar	Döviz Tevdiat		Döviz Mevduat		Toplam Döviz
		Hesap adedi	Miktar	Hesap Adedi	Miktar	
		\$		\$		\$
30 Haziran 1987		-	-	1223	3.278.5	3.278.5
	K.K.T.C. Merkez Bankası	2924	16.658.3	14591	27.456.3	44.114.6
	Diğer Bankalar			15814	30.734.8	47.393.1
	Toplam	2924	16.658.3			
30 Eylül 1987		-	-	1341	4.371.1	4.371.1
	K.K.T.C. Merkez Bankası	3145	18.953.1	16094	34.262.4	53.215.5
	Diğer Bankalar			17435	38.633.5	57.586.6
	Toplam	3145	18.953.1			
31 Ekim 1987		-	-	1427	5.177.4	5.177.4
	K.K.T.C. Merkez Bankası	2929	15.772.9	18775	36.737.8	52.510.7
	Diğer Bankalar			20202	41.915.2	57.688.1
	Toplam	2929	15.772.9			

Mart 1987 tarihinde 97030.0 bin ABD doları tutarında olan toplam döviz rezervlerimiz istikrarlı bir artışla Temmuz 1987'de 112,036.9 bin ABD dolarına ulaşmıştır. Müteakip aylarda 110,000 ABD doları civarında kalan toplam döviz rezervlerinin yapısı incelendiğinde Devletin Kur Hesabındaki dövizlerde kaydedilen cüzi azalmaya karşılık Bankalar Kurunda tutulan dövizlerde artış kaydedildiği göze çarpmaktadır (Tablo 5). Ekim 1987 ayı sonu itibarıyla Döviz Tevdiat ve Döviz Mevduat hesaplarının cins ve vadelerine göre dökümü Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 5

Bin ABD \$

Döviz Rezervlerinin Artış Hızı

	Dövizin Niteliğine Göre Dökümü	Bir önceki ayla karşıla- ştırması %
<u>Mart 1987</u>		
Devletin Kur Hesabında	53454.4	
Bankalar Kurunda tutulan	43575.6	
Toplam	97030.0	
<u>Nisan 1987</u>		
Devletin Kur Hesabında	56964.3	106.57
Bankalar Kurunda tutulan	45275.4	103.90
Toplam	102239.7	105.37
<u>Mayıs 1987</u>		
Devletin Kur Hesabında	59434.9	104.34
Bankalar Kurunda tutulan	44549.2	98.40
Toplam	103984.1	101.71
<u>Haziran 1987</u>		
Devletin Kur Hesabında	63350.9	106.59
Bankalar Kurunda tutulan	47393.1	106.38
Toplam	110744.0	106.50
<u>Temmuz 1987</u>		
Devletin Kur Hesabında	59780.0	94.36
Bankalar Kurunda tutulan	52256.9	110.26
Toplam	112036.9	101.17
<u>Ağustos 1987</u>		
Devletin Kur Hesabında	54561.7	91.28
Bankalar Kurunda tutulan	54985.2	105.23
Toplam	109546.9	97.78
<u>Eylül 1987</u>		
Devletin Kur Hesabında	52858.8	96.88
Bankalar Kurunda tutulan	57586.6	104.74
Toplam	110445.4	100.83
<u>Ekim 1987</u>		
Devletin Kur Hesabında	52350.6	99.04
Bankalar Kurunda tutulan	57688.1	100.18
Toplam	110038.7	99.64

Tablo 6

**Ekim 1987 ayına ait Döviz Tevdiat ve Döviz Mevduat Hesaplarının
Cins ve Vadelerine Göre Dökümü**

<u>Döviz Tevdiat Hesapları</u>	Sterlin	B. Alman Markı	ABD Doları	Kıbrıs Lirası	\$ Karşılığı
Vadesiz	2.259.903.-	1.105.832.-	6.049.423.-	-	10.583.590.-
6 ay vadeli	648.460.-	24.561.-	147.074.-	-	1.278.591.-
1 yıl vadeli	1.554.432.-	123.783.-	1.160.760.-	-	3.910.725.-
Toplam	4.462.795.-	1.254.176.-	7.357.257.-	-	15.772.906.-
<u>Döviz Mevduat Hesapları</u>					
Vadesiz	3.266.559.-	5.037.800.-	10.352.129.-	260.154.-	19.421.207.-
6 ay vadeli	1.340.945.-	1.304.564.-	1.279.111.-	-	4.344.995.-
1 yıl vadeli	6.332.660.-	2.898.453.-	5.559.461.-	-	18.149.044.-
Toplam	10.940.164.-	9.240.817.-	17.190.701.-	260.154.-	41.915.246.-
Genel Toplam	15.402.959.-	10.494.993.-	24.547.958.-	260.154.-	57.668.152.-

Türk Lirası mevduatta artış hızını etkileyen en önemli faktörün faiz olduğuna dair bir genelleme yapmak mümkün fakat bunun daha çok tasarruf mevduatı için geçerli olduğunu söylemek lâzım. 13 Şubat 1987 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren faiz kararname ile mevduat faizlerine getirilen artışlar tasarruf mevduatında bir önceki aya oranla Nisan 1987'de %9.70, Mayıs 1987'de %9.38, Haziran 1987'de %8.88 ve Temmuz 1987'de %7.29 oranında büyüme sağlamıştır. Ağustos 1987'deki büyümenin %1.50 oranında kaldığını görürüz. Ağustos ayında aniden hızlanan düşüş trendinin nedeni bizde uygulanan azami %40 mevduat faizine karşılık Türkiye'de faizlerin hızlı bir tırmanışa geçişi ve %55'in üzerine fırlaması dolayısıyla ortaya çıkan para kaçıdır. Eylül 1987 ve Ekim 1987'de tasarruf mevduatında görülen nisbi artışlar da %40 oranındaki azami faiz haddinin zorlanması ile mümkün olmuştur. (Tablo 7)

Tablo 7

Türk Lirası Mevduatın Artış Hızı

Milyon TL

		Mevduatın Niteliğine Göre Dökümü	Bir önceki ayla karşı- laştırması %
<u>Mart 1987</u>			
Resmi		37872.7	
Ticari		5074.4	
Tasarruf		33798.6	
	Toplam	<u>76745.7</u>	
<u>Nisan 1987</u>			
Resmi		36685.1	96.86
Ticari		5577.8	109.92
Tasarruf		37077.5	109.70
	Toplam	<u>79340.4</u>	103.38
<u>Mayıs 1987</u>			
Resmi		35066.3	95.59
Ticari		6633.5	118.93
Tasarruf		40554.8	109.38
	Toplam	<u>82254.6</u>	103.67
<u>Haziran 1987</u>			
Resmi		37623.5	107.29
Ticari		7067.9	106.55
Tasarruf		44154.6	108.88
	Toplam	<u>88846.0</u>	108.01
<u>Temmuz 1987</u>			
Resmi		40856.8	108.59
Ticari		6675.3	94.45
Tasarruf		47373.8	107.29
	Toplam	<u>94905.9</u>	106.83
<u>Ağustos 1987</u>			
Resmi		38670.0	94.65
Ticari		7556.8	113.21
Tasarruf		48082.9	101.50
	Toplam	<u>94309.7</u>	99.38
<u>Eylül 1987</u>			
Resmi		38262.6	98.95
Ticari		8337.6	110.34
Tasarruf		51175.3	106.44
	Toplam	<u>97775.5</u>	103.68
<u>Ekim 1987</u>			
Resmi		41926.3	109.58
Ticari		8872.5	106.42
Tasarruf		52360.3	102.32
	Toplam	<u>103159.1</u>	105.51

Resmi mevduatın K.K.T.C. Merkez Bankası ile diğer bankalar arasında Aralık 1986-Ekim 1987 süresi itibariyle bölünümü Tablo 8'de verilmiştir. Bundan görüleceği üzere bölünüm ortalama olarak Aralık-Haziran döneminde 69:31, Temmuz-Eylül döneminde 60:40 ve Ekim 1987'de 65:35 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 8

Milyon TL

**K.K.T.C. Merkez Bankası ve
Diğer Bankalar Nezdinde
Resmi Mevduat**

	<u>K.K.T.C. Merkez Bankası</u>	<u>%</u>	<u>Diğer Bankalar</u>	<u>%</u>	<u>Toplam</u>
Aralık 1986	18374.7	66.7	9191.0	33.3	27565.7
Ocak 1987	22742.8	66.5	11434.3	33.5	34177.1
Şubat 1987	24350.8	67.3	11806.9	32.7	36157.7
Mart 1987	26237.3	69.3	11635.4	30.7	37872.7
Nisan 1987	25985.3	70.8	10699.8	29.2	36685.1
Mayıs 1987	24195.5	69.0	10870.8	31.0	35066.3
Haziran 1987	24329.4	64.7	13294.2	35.3	37623.6
Temmuz 1987	24709.7	60.5	16149.1	39.5	40856.8
Ağustos 1987	23541.6	60.9	15128.4	39.1	38670.0
Eylül 1987	22974.5	60.0	15288.0	40.0	38262.6
Ekim 1987	27135.3	64.7	14791.0	35.3	41926.3

Türk Lirası mevduat artış hızı ile toplam plasman artış hızının Aralık 1986 - Ekim 1987 dönemindeki karşılaştırması Tablo 9'da İskonto Senetleri ve Banka Plasmanlarının sektörel dağılımı ise Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 9'un tetkikinden görüleceği üzere Ekim 1987'de 103.159.1 milyon İL olan toplam Türk Lirası mevduatına karşılık 54.850.4 milyon İL tutarında plasman yapılmıştır. Konuya artış hızı açısından bakıldığında Aralık 1986 bazı itibarıyla toplam mevduatta kaydedilen %64.61 artışa karşılık toplam plasmanlarda sadece %24.67 oranında bir artış kaydedildiği görülmektedir.

Plasmanların sektörel dağılımında %40 payı olan Yurtiçi ve Yurtdışı Ticaret'i %17.6 payla Hükümet ve Kamu Kurum ve Kuruluşları ve %15.1 payla Tarım izlemektedir.

Tablo 9

Milyon ₺.

Türk Lirası Mevduat Artış Hızı İle
Toplam Plasman Artış Hızının
Karşılaştırması

	Toplam ₺ Mevduat	Bir önceki ayla kar- şılaştırması %	Toplam Plasman	Bir önceki ayla kar- şılaştırması %
Aralık 1986	62671.3		43998.7	
Mart 1987	76745.7	122.46	46233.8	105.08
Nisan 1987	79340.4	103.38	46040.1	99.58
Mayıs 1987	82254.6	103.67	44874.3	97.47
Haziran 1987	88846.0	108.01	46416.9	103.44
Temmuz 1987	94905.9	106.82	47631.2	102.62
Ağustos 1987	94309.7	99.38	49567.3	104.07
Eylül 1987	97775.5	103.68	50.680.9	102.25
Ekim 1987	103159.1	105.51	54850.4	108.23

Tablo 10

Milyon TL

**İskonto Senetleri Ve Banka Plasmanlarının
Sektörel Bazda ve Geçmiş Dönemle
Karşılaştırması**

	Aralık 1986		Ekim 1987	
	%	Miktar	%	Miktar
Hükümet ve Kamu Kurum ve Kuruluşları	25.2	11107.4	17.6	9637.8
Tarım	15.2	6670.5	15.1	8301.8
Madencilik	0.1	36.4	0.0	0.4
İmalât Sanayii	4.5	1971.1	3.6	1956.9
Yük Taşımacılığı	0.6	250.6	0.6	328.2
Yurtiçi ve Yurtdışı Ticaret	33.0	14516.3	40.0	21928.0
Bina ve İnşaat	2.3	1011.5	3.2	1758.0
Turizm	0.4	185.4	1.0	531.5
Şahsi ve Mesleki Borçlar	9.2	4032.2	11.8	6501.0
İskonto Senetleri	9.5	4217.3	7.1	3906.8
	<u>100.0</u>	<u>43998.7</u>	<u>100.0</u>	<u>54850.4</u>

II. Bölüm

Merkez Bankasının Dokuz Aylık Hesapları

Tablo 11

KUZZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ MERKEZ BANKASI'NIN
30.9.1987 TARİHLİ BİLANÇOSU

Milyon TL

AKTİF	1987 Eylül	1986 Aralık	PASİF	1987 Eylül	1986 Aralık
Döner Değerler (1)	41.634.8	28.188.8	Hazine Cari Hesabı (5)	22.618.8	-
Krediler (2)	10.609.2	10.703.0	Mevduat (6)	13.882.2	10.377.2
Bina ve Teçhizat (3)	56.9	51.4	Mevduat Munzam Kar- şılıkları (7)	10.543.9	5.620.0
Diğer Aktifler (4)	1.413.9	8.394.3	Fonlar (8)	173.3	26.339.5
			Diğer Pasifler (9)	1.048.7	2.047.8
			Öz Kaynaklar (10)	5.447.9	2.953.0
				53.714.8	47.337.5
	53.714.8	47.337.5			

Tablo 12

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ MERKEZ BANKASI'NIN
1.1.1987 - 30.9.1987 DÖNEMİ KAR VE ZARAR HESABI

GİDER	1987		1986		Milyon ₺
	(1.1./30.9.87)	(1.1./31.12.86)	(1.1./30.9.87)	(1.1./31.12.86)	
Personel Giderleri (11)	162.0	145.9	Alınan Faizler (14)	3.510.2	2.511.5
İdari Giderler (12)	139.7	105.0	Alınan Komisyonlar	213.0	201.4
Verilen Faizler (13)	1.108.7	677.8	Kambiyo İşlemleri Ge- lirleri	98.4	83.2
Verilen Komisyonlar	6.3	8.8	Sair Gelirler	2.9	12.7
Amortismanlar	5.9	7.3			
Sair Giderler	10.9	26.9			
Kâr	2.391.0	1.837.1			
	3.824.5	2.808.8		3.824.5	2.808.8

HESAPLAR HAKKINDA AÇIKLAMALAR

	Milyon ₺	
	1987 Eylül	1986 Aralık
(1) DÖNER DEĞERLER		
Kasa	815.4	1.600.9
Yoldaki Paralar	1.300.0	-
Altın Kasası	1.5	1.5
Efektif Deposu (Dolar Karşılıkları, 31.12.1986'da 2.056.264/30.9.1987'de 2.067.455 ABD Dolarıdır.)	1.925.7	1.554.3
Hariçteki Bankalar (₺)	1.849.6	510.7
Hariçteki Bankalar (Yabancı Para) (Dolar Karşılıkları 31.12.1986'da 32.440.186/30.9.1987'de 38.373.767 ABD Dolarıdır.)	<u>35.742.6</u>	<u>24.521.4</u>
	<u>41.634.8</u>	<u>28.188.8</u>
(2) KREDİLER		
Hazineye Kısa Vadeli Avans	3.500.0	3.500.0
Hazine Kefaletini Haiz Bonolar Üzerine Avans	6.060.3	5.911.1
İhracat Senetleri Üzerine Avans	92.9	170.4
Küçük Sanat Erbabı Senetleri Üzerine Avans	455.1	362.6
Ticaret Senetleri Üzerine Avans	138.0	202.9
Sanayi Senetleri Üzerine Avans	246.7	436.5
Tarım Senetleri Üzerine Avans	101.7	102.7
Kooperatif Senetleri Üzerine Avans	-	-
Özel Avanslar	14.5	16.8
	<u>10.609.2</u>	<u>10.703.0</u>
(3) BİNA VE TEÇHİZAT		
Teçhizat	50.4	44.9
Eksi: Amortisman	<u>12.4</u>	<u>12.4</u>
	38.0	32.5
Bina	<u>20.8</u>	<u>20.8</u>
Eksi:	1.9	1.9
	<u>18.9</u>	<u>18.9</u>
	<u>56.9</u>	<u>51.4</u>

	Milyon ₺	
	1987 Eylül	1986 Aralık
(4) DİĞER AKTİFLER		
Hazine Cari Hesabı	-	8.003.7
Muvakkat Borçlular	1.399.9	384.3
İlk Tesis Giderleri	9.6	9.4
Eksi: Amortisman	5.3	5.3
	4.3	4.1
Kırtasiye ve Matbua Deposu	9.7	2.2
	<u>1.413.9</u>	<u>8.394.3</u>
(5) HAZİNE CARİ HESABI		
Maliye Bakanlığının 8.4.87 tarih ve 36/79-54/87 sayılı kararı ile Döviz İstikrar ve Fiyat İstikrar Fonları hesapları H.C.H. bünyesine alınmıştır. 30 Eylül 1987 itibarıyla Döviz İstikrar Fonunda 32,866.467.805.21 ₺, Fiyat İstikrar Fonunda ise 8.153.547.964.57 ₺ mevcuttur.		
(6) MEVDUATLAR		
Türk Parası	7.341.2	6.234.2
Yabancı Parası	6.541.0	4.143.0
	<u>13.882.2</u>	<u>10.377.2</u>
(7) MEVDUAT MUNZAM KARŞILIKLARI		
Bankalararası mevduat hariç, tüm bankaların mevduatlarının %15'inin Merkez Bankası'na yatırılacağı hakkında 35/1987 sayılı yasanın 24. maddesi uyarınca yatırılan miktarı gösterir.		
	<u>10.543.9</u>	<u>5.620.0</u>
(8) FONLAR		
Döviz İstikrar Fonu	-	21.536.4
Fiyat İstikrar Fonu	-	4.803.1
Faiz Farkı İadesi Fonu	173.3	-
	<u>173.3</u>	<u>26.339.5</u>
(9) DİĞER PASİFLER		
Muvakkat Alacaklılar ₺ ve Kby. ile Alacaklı Transituar Hesapları gösterir.		

	1987 Eylül	Milyon TL	1986 Aralık
(10) ÖZKAYNAKLAR			250.0
Sermaye			2.584.6
İhtiyatlar			118.4
Karşılıklar	2.953.0		2.953.0
1987 (Eylül) Net Kâr	2.391.0		
Karşılıklar	103.9		
	<u>5.447.9</u>		
(11) PERSONEL GİDERLERİ	22.1		22.5
Yönetim Kurulu Maaşları			
Personel	118.1		51.1
Maaşlar (Asli Maaşlar+Mem.Öd.+H.P.)	21.8		72.3
Diğer	139.9		123.4
	<u>162.0</u>		<u>145.9</u>
(12) İDARİ GİDERLER	96.0		57.0
Sigorta	31.9		26.6
Kıymet Yollama Giderleri	2.5		5.7
Kırtasiye ve Matbuat	2.0		3.5
Telex, Telefon	7.3		12.2
Diğer	<u>139.7</u>		<u>105.0</u>
(13) VERİLEN FAİZLER	347.9		206.3
Banka Mevduatları (İnterbank Faizleri dahil)	587.3		374.0
Mevduat Munzam Karşılıkları	173.5		97.5
Döviz Hesapları	<u>1.108.7</u>		<u>677.8</u>
(14) ALINAN FAİZLER	2.263.3		1.608.8
Dış Muhabirler	1.246.9		902.7
Yerel Faizler	<u>3.510.2</u>		<u>1.511.5</u>
(15) ALINAN KOMİSYONLAR	129.3		144.0
Yabancı Para	83.7		57.4
Türk Lirası	<u>213.0</u>		<u>201.4</u>

III. Bölüm

Bankacılık İstatistikleri

BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ

Müteakip sayfalardaki tablolar aşağıda listesi verilen bankaların verilerinden derlenmiştir.

K.K.T.C. Merkez Bankası

T.C. Ziraat Bankası

Türk Bankası Ltd.

Türkiye İş Bankası A.Ş.

K.T. Kooperatif Merkez Bankası Ltd.

K. Kredi Bankası Ltd.

Türkiye Halk Bankası A.Ş.

K. Vakıflar Bankası Ltd.

K. Ticaret Bankası Ltd.

K. Endüstri Bankası Ltd.

K. Faisal İslâm Bankası Ltd.

Asbank Ltd. (Haziran 1986 tarihinden itibaren faaliyete başlamıştır.)

Tablo 13

BANKALARIN AKTİF ÖZETLERİ

Tarih	Kasa	Merkez Bankası Bakiyesi	Dahili Bankalar Bakiyesi	Harici Bankalar Bakiyesi	Yatırımlar	İskonto Senetleri	Avans ve Krediler	Diğer Aktifler	Milyon ₺ Aktifler Toplamı
<u>1984</u>									
Aralık	1.032.2	4.462.5	3.469.5	15.631.9	85.8	736.1	36.305.9	24.955.9	86.679.8
<u>1985</u>									
Mart	1.102.3	3.822.1	3.406.5	20.025.7	87.2	951.7	39.880.1	24.523.5	93.799.1
Haziran	1.857.8	3.490.3	3.119.1	20.966.8	93.9	1.232.0	44.224.7	25.071.0	100.055.6
Eylül	1.821.6	5.050.4	3.572.3	20.697.5	86.7	1.560.5	48.587.9	28.618.3	109.995.2
Aralık	1.539.8	5.275.5	4.776.4	19.730.8	90.3	2.122.2	56.884.3	24.587.5	115.006.8
<u>1986</u>									
Mart	1.884.4	7.550.6	1.169.8	26.316.2	105.4	2.899.3	65.336.7	15.907.4	121.169.8
Haziran	2.092.5	9.343.8	2.879.7	27.815.5	121.0	3.380.1	68.479.0	31.656.1	145.767.7
Eylül	2.686.8	11.054.8	2.203.5	29.642.8	187.6	3.360.6	71.942.2	37.805.8	158.884.1
Aralık	2.377.5	13.994.7	2.735.2	35.944.5	193.4	4.217.3	41.903.0	28.655.1	130.020.7
<u>1987</u>									
Mart	3.656.6	15.434.1	2.715.4	42.555.3	207.4	3.942.0	31.565.9	37.699.3	137.776.0
Nisan	3.448.8	17.089.6	2.499.4	44.360.1	235.3	3.429.4	32.211.7	40.924.8	144.199.1
Mayıs	2.665.2	16.041.7	3.757.3	47.194.7	191.2	3.298.6	31.353.7	44.827.7	149.330.1
Haziran	3.897.3	18.115.8	2.938.9	55.573.1	206.3	3.159.9	33.543.2	47.926.8	165.361.3
Temmuz	4.272.8	18.587.6	2.829.7	56.040.1	248.9	3.095.2	35.733.0	53.644.4	174.451.7
Ağustos	4.821.5	21.056.3	4.158.1	57.959.4	496.9	2.798.5	35.842.2	55.519.2	182.652.1
Eylül	5.365.5	22.565.3	3.907.5	60.512.6	528.7	2.898.7	36.713.9	61.271.5	193.763.7
Ekim	3.424.6	20.881.1	4.202.2	65.782.8	527.7	3.906.8	39.807.4	71.445.3	209.977.9

Not: (1) Yukarıdaki tabloya K.K.T.C. Merkez Bankası rakamları dahil edilmemiştir.

(2) K.K.T.C.'ye T.C. Ziraat Bankasının dış kaynak niteliğinde ve Kamu Kredisi şeklinde sağlanan toplam kredi Miktarı, yerel banka plasmanlarının daha iyi değerlendirilmesine olanak sağlamak amacıyla, Aralık 1986'dan itibaren bu liste amaçları için T.C.Ziraat Bankası Bilançosundan ihraç edilmiştir.

Tablo 14

BANKALARIN PASIF ÖZETLERİ

Milyon ₺

Tarih	Sermaye ve İhtiyatlar	İlk Talep	Küçük Tasarruf	Vadeli Mevduat	Merkez Bankasına Borçlar	Dahili Bankalara Alacak Bakiyesi	Ödenecek Senetler	Diğer Pasifler	Pasifler Toplamı
1984									
Aralık	5.515.6	7.975.3	3.426.1	9.550.3	6.3	3.088.4	110.9	57.006.9	86.679.8
1985									
Mart	6.981.3	8.302.9	3.011.3	11.914.5	19.5	1.463.3	60.4	62.045.9	93.799.1
Haziran	8.969.2	8.520.5	2.181.0	13.326.4	75.5	885.1	92.1	66.005.8	100.055.6
Eylül	11.630.7	9.129.2	2.001.5	13.820.8	128.7	1.022.3	82.9	72.179.1	109.995.2
Aralık	8.289.7	9.269.7	2.160.4	16.251.9	251.7	1.018.5	93.1	77.671.8	115.006.8
MEVDUAT									
1986									
Mart	7.946.7		38.208.6		851.6	825.5	41.1	73.296.8	121.169.8
Haziran	8.417.6		46.006.7		1.012.8	2.436.4	132.7	87.761.5	145.767.7
Eylül	8.550.1		50.408.2		1.012.9	1.667.0	737.8	96.508.1	158.884.1
Aralık	10.950.8		65.280.7		1.116.1	2.231.3	32.9	50.408.9	130.020.7
1987									
Mart	12.707.6		77.206.7		1.450.9	1.584.6	314.1	44.512.1	137.776.0
Nisan	12.619.3		81.916.6		1.410.9	1.842.1	322.7	46.087.5	144.199.1
Mayıs	12.690.5		87.106.2		1.471.9	3.294.8	413.4	44.353.3	149.330.1
Haziran	12.830.3		97.355.2		1.432.8	2.828.8	436.5	50.477.7	165.361.3
Temmuz	13.573.7		107.445.0		1.487.8	4.056.3	343.4	47.545.5	174.451.7
Ağustos	13.611.5		110.847.5		1.426.0	4.303.1	375.4	52.088.6	182.652.1
Eylül	14.187.0		118.776.2		1.008.6	3.640.0	375.3	55.776.6	193.763.7
Ekim	14.692.9		123.613.0		1.165.2	3.264.3	387.2	66.855.3	209.977.9

Not: (1) Yukarıdaki tabloya K.K.T.C. Merkez Bankası rakamları dahil edilmemiştir.
(2) K.K.T.C.'ye T.C. Ziraat Bankası'nın dış kaynak niteliğinde ve Kamu Kredisi şeklinde sağlanan toplam kredi miktarı yerel banka plasmanlarının daha iyi değerlendirilmesine olanak sağlamak amacıyla, Aralık 1986'dan itibaren bu liste amaçları için T.C. Ziraat Bankası Bilânçosundan ihraç edilmiştir.

Tablo 15

İSKONTO SENETLERİ VE BANKALAR PLASMANLARININ SEKTÖREL DAĞILIMI

Tarih	Kamu Kurum ve Kuruluşları	Tarım	Taş Ocak- cılığı	İmalât Sanayii	Yük Taşıma- cılığı	Yurtiçi ve Yurt- dışı Ti- caret	Bina ve İnşaat	Turizm	Şahsi ve Mes- leki Borçlar	İskonto Senet- leri	Toplam
1984											
Aralık	26.169.1	3.434.9	4.5	470.7	137.9	4.285.7	660.6	95.7	2.047.6	617.3	37.924.0
1985											
Mart	29.423.4	3.905.3	3.5	498.8	180.5	4.408.3	630.7	103.8	2.146.4	856.7	42.157.4
Haziran	32.506.0	3.680.7	0.5	548.8	212.9	5.144.8	639.0	111.6	2.554.3	1.077.1	46.475.7
Eylül	39.209.4	2.695.7	0.7	590.7	169.2	5.716.8	596.3	98.4	2.811.7	1.263.0	53.151.9
Aralık	46.761.2	5.274.2	2.5	801.4	172.6	6.258.0	676.4	122.7	3.448.7	1.882.9	65.400.6
1986											
Mart	53.239.2	5.758.5	35.4	1.569.5	114.1	7.440.6	693.9	108.5	3.362.3	2.899.3	75.221.2
Haziran	52.700.5	5.565.6	37.2	1.571.4	191.8	10.018.4	824.8	126.6	3.524.1	3.380.0	77.940.4
Eylül	55.801.8	4.693.2	37.4	1.757.1	235.7	12.194.8	890.1	157.9	3.555.6	3.360.6	82.684.2
Aralık	11.107.4	6.670.5	36.4	1.971.1	250.6	14.516.3	1.011.5	158.4	4.032.2	4.217.3	43.998.7
1987											
Mart	9.226.4	8.000.7	2.8	2.167.6	503.5	16.051.6	1.273.7	310.5	4.755.0	3.942.0	46.233.8
Nisan	8.899.4	7.694.5	2.3	2.711.9	492.8	16.107.4	1.532.1	356.5	4.813.8	3.429.4	46.040.1
Mayıs	8.723.5	7.350.0	0.4	2.081.4	544.9	15.925.6	1.572.3	375.0	5.002.6	3.298.6	44.874.3
Haziran	8.215.3	7.169.6	0.0	1.450.6	443.5	18.254.9	1.562.9	449.5	5.710.7	3.159.9	46.416.9
Temmuz	7.304.3	6.770.0	1.1	1.806.0	464.5	19.605.6	1.633.8	525.0	6.425.7	3.095.2	47.631.2
Ağustos	9.428.0	5.642.2	1.0	1.935.2	383.3	20.747.7	1.703.8	527.1	6.400.5	2.798.5	49.567.3
Eylül	9.574.8	5.056.8	0.0	1.925.0	324.5	22.447.6	1.754.8	522.8	6.175.9	2.898.7	50.680.9
Ekim	9.637.8	8.301.8	0.4	1.956.9	328.2	21.928.0	1.758.0	531.5	6.501.0	3.906.8	54.850.4

Not: K.K.T.C.'ye T.C. Ziraat Bankası'nca dış kaynak niteliğinde ve Kamu Kredisi şeklinde sağlanan toplam kredi miktarı, yerel banka plasmanlarının daha iyi değerlendirilmesine olanak sağlamak amacıyla, Aralık 1986'dan itibaren bu liste amaçları için T.C. Ziraat Bankası Bilançosundan ihraç edilmiştir.

Tablo 16

İSKONTO SENETLERİ VE BANKALAR PLASMANLARININ SEKTÖREL YÜZDE (%) DAĞILIMI

Tarih	Kamu Kurum ve Kuruluşları	Tarım	Taş Ocak-cılığı	İmalât Sanayii	Yük Taşıma-cılığı	Yurtiçi ve Yurt-dışı Ti-care	Bina ve İn-şaat	Turizm	Şahsi ve Mes-leki Borçlar	İskonto Senetleri	Toplam
<u>1984</u>											
Aralık	69.00	9.06	0.01	1.24	0.37	11.30	1.74	0.25	5.40	1.60	100.00
<u>1985</u>											
Mart	69.79	9.26	0.01	1.18	0.43	10.46	1.50	0.25	5.09	2.03	100.00
Haziran	69.94	7.92	0.00	1.18	0.46	11.07	1.37	0.24	5.50	2.32	100.00
Eylül	73.77	5.07	0.00	1.11	0.32	10.76	1.12	0.18	5.29	2.38	100.00
Aralık	71.50	8.07	0.00	1.23	0.26	9.57	1.03	0.19	5.27	2.88	100.00
<u>1986</u>											
Mart	70.78	7.66	0.05	2.09	0.15	9.89	0.92	0.15	4.47	3.84	100.00
Haziran	67.62	7.14	0.05	2.01	0.24	12.86	1.06	0.16	4.52	4.34	100.00
Eylül	67.49	5.68	0.05	2.12	0.28	14.75	1.08	0.19	4.30	4.06	100.00
Aralık	25.25	15.16	0.08	4.48	0.57	32.99	2.30	0.42	9.16	9.59	100.00
<u>1987</u>											
Mart	19.96	17.30	0.01	4.69	1.09	34.72	2.75	0.67	10.28	8.53	100.00
Nisan	19.33	16.71	0.00	5.89	1.07	34.99	3.33	0.77	10.46	7.45	100.00
Mayıs	19.44	16.38	0.00	4.64	1.21	35.49	3.50	0.84	11.15	7.35	100.00
Haziran	17.70	15.45	0.00	3.12	0.95	39.33	3.37	0.97	12.30	6.81	100.00
Temmuz	15.34	14.21	0.00	3.79	0.98	41.16	3.43	1.10	13.49	6.50	100.00
Ağustos	19.02	11.38	0.00	3.91	0.77	41.86	3.44	1.06	12.91	5.65	100.00
Eylül	18.89	9.98	0.00	3.80	0.64	44.29	3.46	1.03	12.19	5.72	100.00
Ekim	17.57	15.14	0.00	3.57	0.60	39.98	3.20	0.97	11.85	7.12	100.00

Not: K.K.T.C.'ye T.C. Ziraat Bankası'na dış kaynak niteliğinde ve kamu kredisi şeklinde sağlanan toplam kredi miktarı, yerel banka plasmanlarının daha iyi değerlendirilmesine olanak sağlamak amacıyla, Aralık 1986'dan itibaren bu liste amaçları için T.C. Ziraat Bankası Bilançosundan ihraç edilmiştir.

Tablo 17

BANKALAR TÜRK PARASI MEVDUATLARININ NİTELİĞİNE GÖRE ANALİZİ

Tarih	Resmi Mevduat	Ticari Mevduat	Tasarruf Mevduatı	Milyon ₺ Toplam Mevduat
<u>1984</u>				
Aralık	12.202.6	1.866.7	12.379.5	26.448.8
<u>1985</u>				
Mart	13.196.0	1.931.3	13.910.3	29.037.6
Haziran	16.018.4	2.614.9	14.569.8	33.203.1
Eylül	19.030.7	3.248.6	14.509.9	36.789.2
Aralık	21.815.4	3.023.6	16.079.2	40.918.2
<u>1986</u>				
Mart	25.460.1	3.240.7	16.951.9	45.652.7
Haziran	29.029.2	4.321.6	19.960.3	53.311.1
Eylül	28.136.4	4.199.3	21.411.8	53.747.5
Aralık	27.565.7	8.169.3	26.936.3	62.671.3
<u>1987</u>				
Mart	37.872.7	5.074.4	33.798.6	76.745.7
Nisan	36.685.1	5.577.8	37.077.5	79.340.4
Mayıs	35.066.3	6.633.5	40.554.8	82.254.6
Haziran	37.623.5	7.067.9	44.154.6	88.846.0
Temmuz	40.856.8	6.675.3	47.373.8	94.905.9
Ağustos	38.670.0	7.556.8	48.082.9	94.309.7
Eylül	38.262.6	8.337.6	51.175.3	97.775.5
Ekim	41.926.3	8.872.5	52.360.3	103.159.1

Tablo 18

BANKALAR TÜRK PARASI MEVDUATLARININ VADELERİNE GÖRE ANALİZİ

Milyon TL

Tarih	Vadesiz Mevduat	İhbarlı Mevduat	Vadeli Mevduat				Toplam Mevduat
			1 ay vadeli Mevduat	3 ay vadeli Mevduat	6 ay vadeli Mevduat	1 yıl vadeli Mevduat	
<u>1984</u>							26.448.8
Aralık	16.774.5	168.7			9.505.6		
<u>1985</u>							29.037.7
Mart	17.158.6	112.2			11.766.9		33.203.1
Haziran	19.948.1	168.3			13.086.7		36.789.2
Eylül	22.902.2	75.6			13.811.4		40.918.2
Aralık	24.666.3	9.2			16.242.7		
			Vadeli Mevduat				
			1 ay vadeli Mevduat	3 ay vadeli Mevduat	6 ay vadeli Mevduat	1 yıl vadeli Mevduat	
<u>1986</u>							45.652.7
Mart	28.084.7	-		1.729.7	752.8	15.085.5	53.311.1
Haziran	33.911.6	-		2.604.5	1.190.9	15.604.1	53.747.5
Eylül	31.975.9	-		2.695.4	1.154.7	17.921.5	62.671.3
Aralık	37.135.5	-		2.430.2	1.270.1	21.835.5	
<u>1987</u>							76.745.7
Mart	42.612.0	813.8		3.657.1	2.009.6	27.653.2	79.340.4
Nisan	41.950.7	840.9		4.207.2	2.741.5	29.600.1	82.254.6
Mayıs	41.436.5	1.375.4		4.763.3	3.457.0	31.222.4	88.846.0
Haziran	44.667.3	1.357.4		5.304.4	4.037.8	33.479.1	94.905.9
Temmuz	47.294.1	1.621.7		5.469.8	4.538.4	35.981.9	94.309.7
Ağustos	44.712.9	1.877.2		5.507.7	4.578.2	37.633.7	97.775.5
Eylül	45.883.2	2.085.8		5.531.7	4.584.9	39.689.9	103.159.1
Ekim	48.548.7	3.202.5		5.694.2	4.665.7	41.048.0	

IV. Bölüm

**Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti - Türkiye Cumhuriyeti
Arasında Ankara'da İmzalanan Karma Ekonomik Komisyonu
Dokuzuncu Dönem Protokolü**

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında imzalanan 5 Aralık 1986 tarihli Ekonomik İşbirliği Protokolünün 1. maddesinde, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde imal edilen her türlü mamülün 1) Katma değer oranı (şimdiki hesaplanış şekli ile) en az %30 veya b) yerel girdi oranı (şimdiki hesaplanış şekli ile) en az %40 kriterlerine uygunluğu çerçevesinde tam anlamıyla sıfır gümrük ve sıfır fonla Türkiye Cumhuriyetine ithal edilebilmesinin 9. Karma Ekonomik Komisyon Protokolü ile sağlanacağına işaret olunmuştur.

13 Ekim 1987 tarihinde Ankara'da imzalanan Dokuzuncu Karma Ekonomik Komisyon Protokolünün tam metni aşağıdadır:

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ - TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ARASINDA KARMA EKONOMİK KOMİSYONU DOKUZUNCU DÖNEM
PROTOKOLU

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti - Türkiye Cumhuriyeti arasındaki ticari ve ekonomik ilişkileri inceleyen taraflar, sözkonusu ilişkileri en üst düzeye çıkarmak ve hedefe ulaşmada gerekli gidişatı hızlandırmak için aşağıdaki konuları görüşerek karara bağlamıştır:

TİCARET VE SANAYİ

1. Taraflar iki ülke arasındaki ticaret hacminin gelişmesinden duydukları memnuniyeti belirtmişler ve gelişmenin karşılıklı yarar sağlayacak bir şekilde daha da yukarıya çıkarılması için gerekli tedbirleri alacaklarını teyid etmişlerdir.
2. İki ülke arasındaki ticarete ödemeler Türk Parası esasında yapılacaktır.
3. Taraflar tarım ve sanayi ürünlerinin Üçüncü Ükelere reeksport edilmesi imkânlarının sağlanması için gerekli kolaylıkları göstereceklerdir.
4. İki ülke girişimcileri arasında Üçüncü Ükelerde yapılacak pazarlama ve dağıtım konularında ortaklıklar kurulması dahil her türlü işbirliği imkânları taraflarca teşvik edilecek ve bu yönde gerekli tedbirler alınacaktır.
Her iki tarafın meslek kuruluşlarının bu amaçla bir araya gelmeleri ve işbirliği imkânlarının yaratılması sağlanacaktır.
5. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ilgili makamlarınca verilen sağlık sertifikalarında ve analiz raporlarında Türkiye Cumhuriyeti Gıda Maddeleri Tüzüğü'ne ve bağlı Yönetmeliği'ne, var ise Türk Standartlarına uygunluğu belirtilmek kaydıyla bu belgeler başka mercilerin teyidi aranmadan Türkiye Cumhuriyeti Lefkoşa Büyükelçiliği Ekonomi ve Ticaret Başmüsavirliği'nin tasdiki ile Türkiye Cumhuriyeti tarafından kabul edilecektir.
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti tarafı da Türkiye Cumhuriyeti yetkili makamlarınca verilecek sağlık kontrol belgeleri ile eğer var ise, standartlara uygunluk belgelerini esas alacaktır.
6. Taraflar, Tarım ve Sanayi Sektörlerinin ihtiyacı olan ham ve yarı mamul maddelerle, kimyevi gübre, aşı, ilaç, tohum, zahire, karma yem girdileri ve zirai aletlerle makinelerin birbirlerine ihracatında normal ihraç fiyatları ile iç piyasa fiyatlarını esas alırlar. Tarım sektörü ile ilgili ihtiyaçların kredili olarak sağlanması için gerekli tedbirleri de taraflar alır.
7. Türkiye Cumhuriyeti'nden Yolcu Beraberinde 1.000.000.-TL'lik limit dahilinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne ithalât yapılabilecektir. Ancak, sanayicilerin kendi ihtiyaçları için kapasiteleri dahilinde yapacakları ithalat ile yaş sebze ve meyve ithalatı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti makamlarınca tesbit edilecek esaslar dahilinde bu limite tabi olmayacaktır.
8. İki taraf yetkili heyetleri arasında her üç ayda bir defa yapılacak olan toplantılarda alınan tedbirlerin işleyişi incelenecek ve iki ülke arasındaki ticaretin geliştirilmesi yönünde yeni tedbirler önerilecektir.
9. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Türkiye'ye ihraç edebileceği maddelerin iş'arı listesi eklidir.
Türkiye Cumhuriyeti'nin de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne ihraç edebileceği maddelerin iş'arı listesi eklidir.
10. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ticaretini ve sanayiini geliştirmek ve çeşitlendirmek amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne mali destek sağlayacaktır.

11. 2.10.1985 tarihli 8. Dönem Karma Ekonomik Komisyonu Protokolü'nün Ticaret'le ilgili hükümleri ile, bu Protokole ilişkin 14.11.1985 tarihli Ek Protokol yürürlükten kaldırılmıştır.

TARIM

12. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Toprak Etüdüleri ile Orman sahalarında kadastro yapılması, orman fidanlıklarının geliştirilmesi, ağaçlandırma sahalarının tesbiti ile düzenlenmesi, erozyon kontrolü, Milli Park ve avcılık sahalarının tesbiti ve düzenlenmesi ile ilgili konularda Türkiye Cumhuriyeti tarafı işbirliğinin tesisi için gerekli çalışmaları yapacaktır.

13. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti tarafından kuruluş yasası çıkarıldıktan sonra mevcut tarımsal potansiyelin en iyi bir şekilde değerlendirilmesi amacıyla bir TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ'NÜN kurulması halinde T.C. gerekli teknik yardımı yapacaktır.

14. Tarım dışı olup, mer'a olarak kullanılan verimi düşük, ancak mer'a olmaya müsait arazilerin ıslah ve tesis edilmesi için gerekli talep olduğunda Türkiye Cumhuriyeti teknik yardım yapacaktır.

15. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Turizmüne de destek sektör olarak düşünülmesi gereken Tarım Sektörünün her alanda geliştirilmesi için, ihtiyaç duyulduğu zaman Türkiye Cumhuriyeti tarafı gerekli teknoloji ve teknik personel ile yetiştirme materyali, bitki ve hayvan sağlığı için gerekli materyal (aşı, ilaç, biyolojik ve kimyevi maddeler) teknik ve bilimsel döküman sağlayacak ve ayrıca milli ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak seminer, sempozyum ve konferanslara Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti temsilcilerinin katılımı sağlanacaktır.

16. Gölet projesiyle ilgili olarak sondaj çalışmalarına başlanmış olup yapım çalışmalarına 1988 yılı içinde geçilecektir.

TURİZM

17. Girne Kalesi, Bellapais Manastırı ve Soli Tiyatrosu'nun kültürel faaliyetlerin icrasına uygun hale getirilmeleri için gerekli onarım çalışmalarıyla ilgili projelere başlanmış olup, Türkiye Cumhuriyeti - Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti işbirliği ile 1988 yılı içinde hizmete girmeleri sağlanacaktır.

18. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde mevcut yatak kapasitesinin büyük bir bölümünün standardının yükseltilmesi gerektiği ancak bu amaçla Turizm Geliştirme ve Tanıtma Fonu'ndan kredi verme olanağının zaman içerisinde Fon'daki birikime bağlı olacağı ve bu gecikmenin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti turizmini olumsuz yönde etkileyebileceği dikkate alınarak, Turizm Geliştirme ve Tanıtma Fonuna Türkiye Cumhuriyeti Turizm Bankası Anonim Şirketi kanalıyla, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devlet Garantisi karşılığında kredi sağlanması olanakları Türkiye Cumhuriyeti tarafından araştırılacaktır.

19. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yatak sayısının yükseltilmesi ve turizm hareketlerinin gelişmesine paralel olarak eğitilmiş iş gücüne olan talebin de artacağı gözönünde tutularak, bu talebin karşılanabilmesi amacıyla taraflarca Turizm Eğitimi Master Plânı hazırlanmasına derhal başlanacaktır.

20. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin uluslararası turizm kuruluşlarına üye olmasının bugün için mümkün olmadığı ve dolayısıyla bu konulardaki gelişmeleri tam anlamıyla takip edemediği dikkate alınarak, Türkiye Cumhuriyeti'nde yapılan turizm ile ilgili uluslararası toplantı, seminer ve benzeri organizasyonlara Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin de katılımı sağlanacaktır.

ENERJİ

21. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin enerji ihtiyacının kesin çözüme ulaşması için gerekli çalışmaların son aşamasına gelmiş olup. 1988 yılı içinde Türkiye Cumhuriyeti tarafından proje uygulamasına geçilecektir.

ULAŞTIRMA

22. Hava Ulaşımı:

Taraflar,

a) Kuzey Kıbrıs Türk Hava Yolları'nın Türk Hava Yolları'ndan blok saat esasına göre kiraladığı ve gerekirse başka kaynaklardan kiralayacağı uçaklarla hava ulaşımına devam etmesi, ayrıca Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti tarafından uçak satın alınarak Türk Hava Yolları envanterine veya Türkiye Cumhuriyetinde kurulacak bir şirkete kaydedilmek suretiyle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin hava ulaşımının desteklenmesi,

b) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti - Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti - Üçüncü Ülkeler arasındaki hava taşımacılığında özel girişimlerin teşvik edilmesi ve her iki ülkeye, özellikle gerekli uçuş haklarının verilmesi konusunda gerekli kolaylıkların sağlanması,

c) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti şahıs ve firmalarına Türkiye Cumhuriyeti'nde havacılık şirketi kurabilmeleri veya kurulmuş olanlara iştirak edebilme imkânlarının sağlanması hususlarında mutabık kalmışlardır.

23. Deniz Ulaşımı:

a) Özellikle yaz aylarında Türkiye'nin Batı ve/veya Güneyini de kapsayan ve Türkiye Cumhuriyeti Denizcilik İşletmeleri tarafından yürütülen gezi maksatlı sefer programlarının Girne Limanına kadar uzatılması imkânları araştırılacak ve teşvik edilecektir.

b) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde pratikten yetişen ve güverte veya makine dalında belirli deniz ehliyeti almak isteyen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlarının, Türkiye Cumhuriyeti'nde bu konuda yapılan yeterlik sınavlarına girebilmeleri sağlanacaktır.

c) Türkiye Cumhuriyeti'nde tertiplenen uluslararası liman ve denizcilik konularındaki toplantı, seminer ve benzeri organizasyonlara Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin de katılması sağlanacaktır.

d) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin üçüncü ülkelere ihracatı ve üçüncü ülkelerden ithalatının Türkiye Cumhuriyeti'nden geçmek mecburiyetinde olduğu dikkate alınarak, Türkiye Cumhuriyeti limanlarında bu gibi transit yükleri ile ilgili %5 rıhtım resminin alınmaması için Türkiye Cumhuriyeti gerekli girişimlerde bulunacak ve bunu sağlayacaktır.

e) Türkiye Cumhuriyeti - Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında Türkiye Cumhuriyeti kayıtlı gemiler ile yapılan taşımacılıkta uygulanan navlun ücretlerinin daha uygun bir düzeye indirilmesi imkânları Türkiye Cumhuriyeti tarafından araştırılacaktır.

24. Karayolu Taşımacılığı:

Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında mevcut Uluslararası Karayolu ile Eşya Taşımacılığı Protokolü günün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde revize edilecek ve Uluslararası Karayolu ile yolcu taşınması hususunun da bu Protokola dahil edilmesi sağlanacaktır.

25. Posta:

Türkiye Cumhuriyeti'nden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne posta ile para havalesinin yapılabilmesi ve sisteme işlerlik kazandırılması işlemi hızlandırılacaktır.

26. Yürürlük:

İşbu Protokol 1 Ocak 1988 tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

İşbu Protokol 13 Ekim 1987 tarihinde, Ankara'da 26 Madde ve iki orjinal nüsha olarak imzalanmıştır.

K.K.T.C. Hükümeti Adına
(İmza)

Erdal ONURHAN
Ekonomi, Ticaret ve Sanayi
Bakanı

T.C. Hükümeti Adına
(İmza)

Abdullah TENKEKİ
Devlet Bakanı

**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NİN TÜRKİYE
CUMHURİYETİ'NE İHRAÇ EDEBİLECEĞİ MADDELER
İŞ'ARI LİSTESİ**

Gümrük Tarife Numarası	Madde İsmi
01.21	Tarım ürünleri ve bunlardan imal edilen gıda maddeleri
22.02	Gazlı meşrubat, serinletici içki ve içine koku katılmış içkiler
22.08	İspirto
22.09	Renkli ispirto, alkollü içkiler
22.10	Sirke
23.04	Prina
23.06	Hayvan gıdası olarak kullanılmaya elverişli nebatî müstahsallar
24.02	Sigara
25.02	Kavrulmamış demir piritleri
25.08	Tebeşir
25.20	Alçı ve alçı taşı
25.22	Torbalanmış kireç
27.10	Madenî yağlar
30.03	Aspirin, Paracetamol, Atenelol, Ranitidine
32.09	Vernikler, plastik duvar boya ları, pigmentler v.b.
33.06	Kolonya, pudra, kozmetik şampuan, deodorant sprey, saç spreyi, el, yüz, saç ve traş kremleri, makyaj malzemesi (oje, ruj), diş macunu
34.01	Sabun
34.02	Toz deterjan, sıvı deterjan ve moplama deterjanı, lavabo temizleyicisi
35.01	Kauçuk esaslı tutkal
38.11	Dezenfektan, aerosol tipi haşere ilacı, sivrisinek kovucu tablet
38.19	Cam silme ilacı
39	Suni plastik maddeler
40.13	Operatör eldiveni, kauçuk bulaşık eldiveni
41	Ham deriler, pikle deriler ve hazırlanmış deriler
42.02	Seyahat çantaları
44	Ağaç ve ağaçtan mamul eşyalar
48.01)	Yapışkanlı kâğıtlar, zarflar, kraft kâğıtları, krepon kâğıtları, hesap makinesi kâğıt şeridi, tuvalet kâğıdı, ambalaj kutuları, kâğıt torba, defter, klasör, albüm ve rozetler
48.14)	
48.15)	
48.16)	
48.18)	
48.21	Meşrubat içme kamışı, kâğıt peçete, hijyenik kadın bağı
53.01	Yün
58.05)	Örölmüş muhtelif bant, giyim, örtü ve döşemelikte kullanılan saçak bant, perdelik, örtülük, dantel kumaşlar
58.09)	
59.03	Yanmayan ütübezi
59.06	Örme ipten mamul çanta
59.13	Lastik
60.01	Örtülük giysilik kumaşlar, çantalık araba yastıklık örölmüş kumaşlar
60.03)	
60.04)	Çoraplar, pijamalar, şortlar, pantolon kemeri ve trikotaj örgüden bileklikler, eşofman ve T-Shirtler
60.05)	
60.06)	

61.01	Erkekler ve erkek çocuklar için dış giyim eşyası
61.02	Kadınlar, Kız çocuklar ve bebekler için dış giyim eşyası
61.03	Erkekler ve erkek çocuklar için giyim eşyası
61.04	Kadınlar, kız çocuklar ve bebekler için iç giyim eşyası
61.09	Korseler, korse kemerler, bileklikler, sütyenler, pantolon askıları, diz bağı, çorap bağı, jartiyerler ve benzeri eşya
62.01)	Battaniye, bornoz, banyo seti, havlu
62.02)	Yatak çarşafı, yatak örtüsü
62.03	Şeritten mamul dokuma çuval, file çuval
62.05	Yanmayan ütü bezi
64.02	Terlikler, köpük tabanlı terlikler, ayakkabılar, çizme ve botlar, spor ayakkabıları
65.06	Trikotaj örgüden başlıklar
68.02	Karo mozayik
70.10	Cam şişe, bardak ve benzeri kaplar
73.18	Demir ve çelikten ince ve kalın borular
73.31	Çiviler
73.38	Bulaşık teli
76.04	Alüminyum mutfak folyosu
76.15	Alüminyum mutfak eşyası
83.15	Kaynak elektrodu
84.10)	Derin kuyu su pompası, aksam ve parçaları
84.11)	Hava kopresörleri, narenciye paketleme tesisi
84.15)	Şişe ve su soğutucuları, derindondurucu vitrin, restoran ve kasap tipi buzdolapları, ev tipi buzdolapları
84.19)	Tırmıklar, diskharrovarlar, arpa ezme makinası, üzüm ezme makinası
84.24)	santrifüj gübre dağıtıcısı, mibzer, tütün fidesi dikme makinası, el arabası, patates sökme pulluğu
84.25)	Çamaşır makinası
84.40	Plastik kalem açacağı
84.54	Akümülatör
85.04	Güneş ısıtıcısı, kalorifer tipi soba, çift çubuklu elektrikli soba
85.12	Kablo (Elektrik, telefon, telgraf)
85.23	Ön dingil tamir takımı
87.06	Çocuk arabası
87.13	Motorsuz sürat teknesi, kano, sandal, yelkenli tekne
89.01	Fiberglas masa, sandalye
94.01)	
94.03)	
94.04	Yaylı şilte divan
96.01	Plâstik fırçalar, mop (yuvarlak püskül paspası)
98.01	Çıtçıtlar
98.02	Fermuarlar

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN KUZEY KIBRIS TÜRK
CUMHURİYETİ'NE İHRAÇ EDEBİLECEĞİ
MADDELER İŞ'ARI LİSTESİ**

Gümrük Tarife Numarası	Madde İsmi
02.02	Kümes hayvanlarının etleri
08.06	Elma
10.01	Buğday
10.05	Mısır
15.07	Ayçiçek yağı
15.13	Margarin
19.08	Bisküvi
22.02	Gazozlar
22.03	Biralar
23.04	Pamuk tohumu küspesi
24.01	Yaprak tütün
24.02	Sigara ve sigaralık tütünler
25.22	Adi kireç
25.23	Klinker ve portland çimentosu
27.10	Benzin, motorin, fuel-oil, bazı mineral makina yağları
27.14	Penetrasyon asfalt
30.03	Antibiyotik ilâçlar, diğer ilaçlar
31.02	Amonyum sülfat, kalsiyum amonyum nitrat
31.05	Gübreler
34.02	Yüzeyaktif ve yıkama müstahzarları
38.11	Haşarat öldürücü müstahsallar, dezenfektan, diğer haşarat öldürücüler
39.02	PVC esaslı borular
39.07	Albüminoit maddelerden mamul eşyalar, plastik ve benzeri diğer mad- delerden mamul eşyalar
40.11	Dış lastik
44.18	Sunta
49.02	Türkçe mecmua ve kitaplar
55.06	Pamuk iplikleri
55.09	Ham bezler, mensucat
56.06	Sentetik iplikler
56.07	Sentetik mensucat
58.02	Halılar
60.01	Örme mensucat
64.02	Ayakkabılar
69.08	Karolar
69.10	Musluk taşı lavabo, bide vb.
70.06	Düz camlar
70.10	Nötr camdan şişeler
70.10	Yuvarlak demir-çelik çubuk
73.13	Demir-çelik saclar
73.18	Demir-çelik borular
73.38	Demir-çelik ev eşyası vb.
76.02	Alüminyum profiller
84.15	Buzdolapları, komple soğutma tesisleri aksam ve parçaları
85.01	Elektrik jeneratörleri, transformatörler
85.12	Ev işlerinde kullanılan diğer elektrotermik cihazlar ve diğer elektrikli cihazlar
85.13	Telgraf, teleks, telem ve telefon makinaları
85.15	Renkli komple televizyon cihazları
85.23	Telgraf, telefon kabloları
87.02	Binek otomobilleri, kamyonlar
87.06	Kara nakil vasıtalarının şasi aksamı
92.11	Her nevi video teyp
94.01)	Mobilyalar
94.03)	

V. Bölüm

Takas Odası Tüzüğü

K.K.T.C. Merkez Bankası Yasasının 27. maddesi uyarınca Banka, banka şubelerinin bulunduğu yerlerde açılacak bankalar arası takas odası işlemlerine nezaret eder. Yasamızın 53. maddesi uyarınca hazırlanan Takas Odası Tüzüğü Bakanlar Kurulunun 9 Aralık 1987 tarihli toplantısında onaylanmış bulunmaktadır.

Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren onbeş iş günü hitamında yürürlüğe girecek olan Takas Odası Tüzüğü aşağıya çıkarılmıştır:

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MERKEZ BANKASI YASASI

(35/1987 Sayılı Yasa)

Madde 53 Altında Yapılan Tüzük.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası Yönetim Kurulu, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası Yasasının 53(1)(H) maddesi uyarınca Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulunca tasvip olunan aşağıdaki Tüzüğü yapar;

Kısa İsim	1. Bu Tüzük, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası Takas Odası Tüzüğü olarak isimlendirilir.
Amaç	2. Amaç Takas Odasına ibraz edilen çek veya çek yerine geçen evrakın Takas Odası aracılığı ile üye bankaların aralarında hesaben tasviye işlemlerinin yürütülmesini sağlamak ve Yönetim ve çalışma esaslarını düzenlemektir.
Yönetim ve İşleyiş	3. Takas Odası; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası başkanlığında ve onun nezareti altında üye banka temsilcilerinden oluşan Komite vasıtası ile yönetilir. Bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihte Bankalar Yasası altında bankacılık hizmetlerini yürüten tüm bankalar ile Kıbrıs Türk Kooperatif Merkez Bankası Takas Odasının üyesi sayılır.
Takas Odası Komitesinin Yetkileri	4. Komite Takas Odasının tüm faaliyetleri ile ilgili hususlarda gerekli görülen kararları alır ve uygulanmasını sağlar ve gerekli talimatları çıkarır.
Komite Üyeleri	5. Üye Banka temsilcileri Müdür ve/veya Müdür Yardımcılarından oluşur.
Komitenin Toplanması	6. Komite, üye banka temsilcilerinin en az yarısının talebi veya başkanın isteği üzerine toplanır.
Karar Nisabı	7. Komite toplantılarında en az üçte iki üyenin hazır bulunması ve kararların mevcut üyelerin çoğunluğu ile alınması gerekmektedir. Oy eşitliğinde başkanın katıldığı tarafın teklifi kabul edilmiş sayılır.
Takas Odası üyeliğine kabul veya çekilme	8. Bankaların Takas Odasına kabul veya çekilme istekleri Komite başkanlığına hitaben yazılı yapılır. Başkan bu talepleri Komiteye sunar; Komitece gerekli karar alınır.
Takas Odası faaliyetlerine katılma	9. Takas Odası bulunan yerlerde merkezleri ve şubeleri bulunan bankalar; Takas Odası faaliyetlerinin merkezleri kanalı ile katılmak zorunludur. Ancak yıllık işlem hacmi Komitece saptanacak miktarlardan yüksek olan bankalar, o yerdeki Takas Odasına merkez ve bir şubesi kanalı ile katılabilir.
Takas Odası üyeliğinin sona ermesi	10. Yürürlükteki mevzuat gereğince bankacılık işlemleri yapma yetkisi kaldırılan, diğer bir bankaya devri yapılan veya birleşen ya da tasfiye olunan bankaların Takas Odası üyelikleri kendiliğinden sona erer. Bu durumca bankalara Takas Odalarına iştirak ettikleri hakları iade edilmez. Üyeliği sona eren bankaların; 16'ncı madde altında değinilen borçlarının ne şekilde tasfiye edileceğine ise Komitece karar verilir.

- Takas Odası faaliyetine katılacak banka
- İşlemler sırasında odaya girebilecekler.
- Günlük işlemlerin yürütülmesi
- Üyelerin yeterli miktarda karşılık bulundurması
- İşlemlerin kesinliği
- Takas Odası masraflarına katılma
- Takas Odası çalışma saatleri
- Üye bankaların görevlilerinin hazır bulunması
- Tüzük Hükümlerine uymama
- Yürütme Yetkisi
- Yürürlüğe Giriş
11. Takas Odasının faaliyetine katılan bankalar günlük takas işlemlerini; imza sahibi personeli aracılığı ile yürütür. Anılan personelin isim ve ünvanları Komiteye bildirilir.
  12. İşlemlerin yapılması sırasında Odaya görevlilerden başkası alınamaz.
  13. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasının Takas Ocasındaki görevlisi günlük işlemlerin yürütülmesini sağlar. Bu görevliye ayrıca ücret ödenmez.
  14. Üyeler takasta hasıl olan borçlu bakiyeyi karşılamak üzere Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasında daima yeter miktarda karşılık bulundururlar. Borçlu bakiyeyi karşılayamayan veya borçlu bakiyeyi muayyen bir saate kadar kapatamayan üyelerin çekleri işleme konmaz ve ibraz eden bankaya iade edilir.
  15. Takas Odasına ait sonuçlar kesin olup hiç bir şekilde bozulmaz.
  16. Takas Odasının emrine tahsis olunan yerin kirası ve bu yerin ısıtma, aydınlatma, telefon ve diğer bütün masrafları ile Oda için yapılacak tesisat, matbuat, v.s. masraflar üye bankalar arasında paylaşılır ve üyelerce derhal ödenir.
  17. Takas Odası toplantı saatleri ve adetleri; yaz ve kış çalışma saatlerine göre Komitece kararlaştırılır.
  18. Üye bankaların görevlileri belirlenecek saatlerde odada hazır bulunmak zorundadırlar.
  19. Bu Tüzük hükümlerine uymayan bankalar hakkında başkanın teklifi üzerine Komitece gerekli kararlar alınır.
  20. Bu Tüzüğü Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası Başkanlığı yürütür.
  21. Bu Tüzük, Resmi Gazetede yayınlandığı tarihten itibaren onbeş iş günü hitamında yürürlüğe girer.

VI. Bölüm

Tabloların Listesi

Tabloların Listesi

		Sayfa	
Tablo	1	Avans ve Reeskont İşlemleri	7
"	2	Avans ve Reeskont Borç Bakiyeleri	8
"	3	Devletin Kur Hesabında Tutulan Dövizin K.K.T.C. Merkez Bankası ve Diğer Bankalar Tasnifine Göre Dökümü	11
"	4	Bankaların Bankalar Kurunda Tuttuğu Dövizin K.K.T.C. Merkez Bankası ve Diğer Bankalar Tasnifine Göre Dökümü	12
"	5	Döviz Rezervlerinin Artış Hızı	14
"	6	Döviz Tevdiat ve Döviz Mevduat Hesaplarının Cinsi ve Vadelerine Göre Dökümü	15
"	7	Türk Lirası Mevduatın Artış Hızı	17
"	8	K.K.T.C. Merkez Bankası ve Diğer Bankalar Nezdinde Resmi Mevduat	19
"	9	Türk Lirası Mevduat Artış Hızı ile Toplam Plasman Artış Hızının Karşılaştırması	21
"	10	İskonto Senetleri ve Banka Plasmanlarının Sektörel Bazda ve Geçmiş Dönemle Karşılaştırması	22
"	11	K.K.T.C. Merkez Bankası Bilânçosu	24
"	12	K.K.T.C. Merkez Bankası Kâr ve Zarar Hesabı	25
"	13	Bankaların Aktif Özetleri	31
"	14	Bankaların Pasif Özetleri	32
"	15	İskonto Senetleri ve Bankalar Plasmanlarının Sektörel Dağılımı	33
"	16	İskonto Senetleri ve Bankalar Plasmanlarının Sektörel % Dağılımı	34
"	17	Bankalar Mevduatlarının Niteliğine Göre Analizi	35
"	18	Bankalar mevduatlarının Vadelerine Göre Analizi	36

